

Analisis Leksikografi dan Semantik Perkataan al-Kafur dalam Al-Qur'an

Saipolbarin Ramli
saipolbarin@fbk.upsi.edu.my
Universiti Pendidikan Sultan Idris

Nazri Atoh
nazri.atoh@fbk.upsi.edu.my
Universiti Pendidikan Sultan Idris

Zarima Mohd Zakaria
zarima@fbk.upsi.edu.my
Universiti Pendidikan Sultan Idris

Hairullfazli Mohammad Som
hairullfazli@kuis.edu.my
Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor

Mohd Zaki Abd Rahman
mzakirah@um.edu.my
Universiti Malaya

ABSTRAK

Perkataan al-Kafur merupakan antara istilah tumbuh-tumbuhan yang terdapat dalam Al-Qur'an. Perkataan al-Kafur direkodkan sekali sahaja dalam Al-Qur'an iaitu dalam surah al-Insan ayat kelima. Perkataan al-Kafur dalam bahasa Arab dapat dilihat perbincangannya dalam bidang filologi Arab, hadith, tafsir Al-Qur'an, leksikografi dan syair Arab. Terdapat perselisihan pendapat dalam kalangan sarjana Arab-Islam bagi menentukan maksud perkataan al-Kafur. Sebahagian daripada mereka merujuk kepada maksud kapur barus, manakala sebahagian yang lain merujuk kepada maksud pokok oleander dan beberapa maksud yang lain. Faktor yang menyebabkan perselisihan dalam kalangan sarjana Arab-Islam adalah kerana perkataan al-Kafur yang terdapat dalam Al-Qur'an merujuk kepada nikmat yang terdapat di dalam syurga. Kajian ini bertujuan untuk mencari maksud sebenar perkataan al-Kafur seperti yang digambarkan dalam Al-Qur'an. Kajian ini berbentuk kualitatif yang menggunakan kaedah kajian perpustakaan dalam proses pengumpulan dan penganalisan data. Untuk mendapatkan data yang lengkap, perbincangan juga turut melibatkan konteks penggunaan perkataan al-Kafur dalam tafsir Al-Qur'an, hadith dan juga syair-syair Arab. Selain itu, kajian ini juga menggunakan data perbandingan dari bidang sains pertanian dan sains perubatan Islam. Dapatan kajian menunjukkan bahawa kapur barus adalah tafsiran yang paling hampir dengan perkataan al-Kafur seperti yang digambarkan dalam Al-Qur'an. Kajian ini dapat merungkaikan konflik dalam memahami ayat Al-Quran dan pada masa yang sama menolak dakwaan bahawa terdapat ketidaksempurnaan dalam kandungan Al-Qur'an.

Kata kunci: *Al-Kafur; Al-Qur'an; analisis teks; leksikografi Arab; semantik*

Analysis of Lexicography and Semantic The word al-Kafur in the Quran

ABSTRACT

The word al-Kafur is one of terms used for plants in the Quran. Al-Kafur is only cited once in the Quran, which is in the fifth verse of al-Insan. Discussions of the word al-Kafur in Arabic language can be found in the fields of Arabic philology, hadith, Quranic interpretation, lexicography and Arabic poetry. There were disagreements among Arab-Islamic scholars in determining the meaning of word al-Kafur. Some of them refer to it as *cinnamomum camphora*, some refer to it as the oleander tree, while others gave it other meanings. The factor that led to the dispute among Arab-Islamic scholars was due to the fact that word al-Kafur in the Quran carries the meaning of blessings in heaven. This study aims to elucidate the meaning of the word al-Kafur as described in the Quran. The study adopted a qualitative approach, which used the library search method in data collection and analysis. In an effort to achieve substantial data, the discussion involved the use of the word al-Kafur in different context as used in the interpretations of Quran, hadiths and Arabic poetry. This study also used comparative data from the fields of agricultural science and Islamic medical sciences. Finding from this study showed that the closest interpretation of the word al-Kafur as described in the Quran is *cinnamomum camphora*. This study has dissolved the conflict in understanding the Quranic verse and rejects allegations of imperfections in the content of the Quran.

Keywords: *Al-Kafur; Quran; text analysis; Arabic lexicography; semantic*

PENGENALAN

Perkataan al-Kafur yang dibincangkan dalam bahagian ini merujuk kepada perkataan al-Kafur yang bermaksud tumbuh-tumbuhan. Selain perkataan al-Kafur ini, terdapat perkataan lain yang mempunyai struktur yang hampir sama dalam Al-Qur'an iaitu perkataan كَفْرٌ. Walaupun kedua-dua perkataan ini berasal dari kata dasar yang sama iaitu (ك-ف-ر), tetapi ia mempunyai maksud yang berbeza. Perkataan الكافور merujuk kepada maksud berkaitan dengan nikmat yang dikurniakan oleh Allah S.W.T sama ada jenis tumbuh-tumbuhan, sifat tumbuh-tumbuhan, mata air atau pun nama anak sungai yang terdapat di dalam syurga. Manakala perkataan كَفْرٌ pula merujuk kepada maksud menutup. Orang yang tidak beriman dikenali sebagai orang kafir kerana iman mereka tertutup (Ibn Manzur, 1996).

Di dalam Al-Qur'an, terdapat beberapa perkataan yang mempunyai persamaan dari segi struktur perkataan seperti perkataan al-Kafur ini. Walau pun begitu, setiap perkataan yang dilihat hampir sama bentuk dan maksudnya, tetapi sebenarnya ia mempunyai maksud yang berbeza mengikut struktur perkataan, konteks penggunaan dan kesepadanan maksud ayat. Oleh itu, menjadi satu keperluan untuk memahami konteks maksud sebenar perkataan yang terdapat dalam Al-Qur'an bagi memberi tafsiran yang tepat terhadap ayat-ayat Al-Qur'an (Abdul Qader, 2017). Perkataan الكافور yang dibincangkan ini termasuk dalam kata nama *Mamnu' Min al-Sarf* kerana ia merupakan *Isim Mu'annath Ma'rifa* (اسمٌ مؤنثٌ معرفةٌ) yang hurufnya lebih daripada tiga huruf. Kata jama' perkataan الكافور ialah كَوَافِرٌ berbeza dengan kata jama' perkataan الكافر iaitu كَوَافِرٌ. Perkataan al-Kafur yang menggambarkan tentang nikmat yang diperolehi oleh penghuni syurga dalam Al-Qur'an disebut sekali sahaja. Firman Allah S.W.T dalam surah al-Insan ayat ke-5:

﴿إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا﴾

Maksudnya: “*Sesungguhnya orang-orang yang berbakti (dengan taat dan kebajikan), akan meminum dari piala: Sejenis minuman yang bercampur dengan kapur barus*” (76:5)

Walaupun perkataan al-Kafur ini hanya direkodkan sekali sahaja dalam Al-Qur’an, tetapi terdapat perselisihan dalam kalangan sarjana Islam bagi menentukan maksud sebenar perkataan ini. Secara umumnya, terdapat tiga pendapat berkaitan dengan maksud perkataan al-Kafur seperti yang digambarkan dalam Al-Qur’an. Pendapat pertama merujuk perkataan al-Kafur sebagai sejenis tumbuh-tumbuhan atau bahagian tertentu yang terdapat pada tumbuh-tumbuhan. Pendapat kedua merujuk perkataan al-Kafur sebagai kata sifat bagi tumbuh-tumbuhan bagi menerangkan keadaannya. Manakala pendapat ketiga pula merujuk perkataan al-Kafur sebagai anak sungai atau mata air yang terdapat di dalam syurga.

Terdapat tiga faktor yang menyebabkan berlakunya perselisihan pendapat ini. Faktor pertama adalah kerana perkataan al-Kafur ini merujuk kepada jenis tumbuhan/nikmat yang terdapat di dalam syurga. Perkara yang berkaitan dengan nikmat yang terdapat di dalam syurga merupakan antara perkara ghaib yang wajib dipercayai oleh orang Islam. Untuk mendapatkan penjelasan tepat berkaitan dengan perkara-perkara ghaib, ia memerlukan penjelasan daripada ayat-ayat Al-Qur’an lain atau pun penerangan dari sumber hadith. Faktor kedua pula adalah kerana permasalahan berkaitan dengan perkataan al-Kafur tidak pernah dibincangkan secara terperinci pada zaman Nabi S.A.W.

Selain itu, terdapat dua sebab kenapa perkataan ini tidak dibincangkan pada zaman Nabi S.A.W. Sebab pertama adalah kerana perkataan tersebut sedia diketahui oleh para sahabat. Ini kerana para sahabat hidup satu zaman dengan Nabi S.A.W dan mereka mengetahui setiap maksud perkataan yang terdapat di dalam Al-Qur’an. Sebab kedua adalah kerana tiada keperluan untuk membincangkan perkataan tersebut kerana ia melibatkan perkara beriman kepada perkara ghaib (Ibn ‘Asyur, 1984). Faktor ketiga pula adalah kerana terdapat pelbagai penggunaan perkataan al-Kafur dalam kalangan bangsa Arab yang merujuk kepada makna yang pelbagai. Penggunaan perkataan ini berbeza mengikut kedudukan geografi sesebuah masyarakat.

Perbincangan akan melihat kepada maksud yang tepat atau hampir terhadap perkataan al-Kafur yang terdapat dalam Al-Qur’an. Perbincangan akan mengambil kira sumber sokongan bagi menerangkan maksud al-Kafur seperti hadith yang merujuk kepada maksud al-Kafur dan juga habitat tumbuhan berkenaan bersesuaian dengan ciri-ciri yang digambarkan dalam Al-Qur’an. Walau pun begitu, kebanyakan terjemahan Al-Qur’an menterjemahkan perkataan al-Kafur dalam Al-Qur’an sebagai kapur barus seperti terjemahan Al-Qur’an cetakan Raja Fahad Arab Saudi, terjemahan Al-Qur’an tafsir Imam al-Zajaj cetakan dari Mesir dan Iraq serta cetakan Al-Qur’an Pustaka Saba.

Keperluan perbincangan berkaitan dengan permasalahan dalam menentukan maksud perkataan al-Kafur yang terdapat dalam Al-Qur’an adalah bagi mencari noktah persamaan dalam menentukan maksud al-Kafur ini. Selain itu, ia juga bertujuan untuk mengelakkan sebarang kekeliruan dalam memahami is kandungan Al-Qur’an khususnya untuk bukan penutur jati Bahasa Arab.

SOROTAN LITERATUR

Perbincangan secara khusus berkaitan dengan analisis leksikografi perkataan al-Kafur dalam Al-Qur’an tidak banyak dilakukan oleh para pengkaji sebelum ini. Kebanyakan kajian yang dilakukan adalah berkaitan dengan tumbuh-tumbuhan dalam Al-Qur’an yang menyentuh bidang saintifik tumbuh-tumbuhan, tumbuh-tumbuhan dan sains pertanian, tumbuh-tumbuhan dan sains perubatan, fiqh pertanian dan gaya bahasa dalam Al-Qur’an. Kajian awal khusus

berkaitan dengan dunia tumbuh-tumbuhan dalam kalangan masyarakat Arab dapat dilihat dalam buku bertajuk *Kitab al-Nabat* oleh Abu Hanifat yang diterbitkan pada tahun 1974. Buku ini merupakan hanya kandungan dua bab dari naskah manuskrip asal. Manuskrip lengkap naskah ini berjumlah enam bab telah hilang dari tamadun peradaban Arab. Naskah yang tinggal hanya bab tiga dan bab lima yang masih tersimpan di Pusat Manuskrip Universiti Istanbul Turki ('Abd al-Qadir, 1997).

Buku ini merupakan rujukan utama dunia tumbuh-tumbuhan dalam kalangan sarjana Arab. Perkataan al-Kafur merupakan antara tumbuh-tumbuhan yang dibincangkan dalam buku ini. Melihat kepada kepentingan buku ini sebagai rujukan utama dalam dunia tumbuh-tumbuhan, penulis secara langsung telah menggunakan maklumat-maklumat berkaitan sebagai data utama dalam kajian ini. Penulis juga mendapati tiada sebarang kajian terkini berkaitan dengan perkataan al-Kafur dalam bidang leksikografi dan semantik Arab yang pernah dilakukan oleh mana-mana pengkaji sebelum ini.

Dalam semua kajian yang dilakukan, ada yang melibatkan perbincangan berkaitan dengan perkataan al-Kafur secara tidak langsung dan ada juga yang tidak menyentuh langsung berkaitan dengan perkataan al-Kafur dalam Al-Qur'an. Kajian yang dilakukan oleh Mahyudin (2015) berkaitan dengan bidang filologi Arab berkisarkan tajuk kosa kata serapan yang terdapat dalam Al-Qur'an turut membincangkan perkataan al-Kafur dalam Al-Qur'an. Menurutnya perkataan al-Kafur adalah antara kosa kata serapan yang terdapat dalam Al-Qur'an. Manakala Salman (1999) pula merujuk bahawa perkataan kapur barus adalah kosa kata tunggal bahasa Indonesia yang diserapkan dalam Al-Qur'an. Ini berdasarkan komoditi kapur barus merupakan komoditi dagang antarabangsa semenjak abad ke-2 Masehi.

Menurutnya lagi, kapur barus di dunia hanya dihasilkan di Pantai Barat Sumatera dan Kota Barus sebagai pelabuhannya. Walau pun begitu, perbincangan ini lebih merujuk kepada permasalahan kosa kata serapan yang terdapat dalam Al-Qur'an. Perbincangan ini menukulkan pendapat berkaitan dengan permasalahan kata serapan dalam Al-Qur'an seperti pendapat dari al-Suyuti, Al-Subki dan Ibn Hajar yang menyatakan bahawa perkataan al-Kafur adalah kosa kata serapan dari bahasa Parsi. Walau pun begitu, perbincangan yang dilakukan tidak melihat dari aspek leksikografi Arab. Ini kerana, perkataan al-Kafur dirujuk terus kepada maksud kapur barus sedangkan di dalam Al-Qur'an tidak dinyatakan secara jelas bahawa al-Kafur itu adalah kapur barus.

Kajian oleh Abd al-Mun'im dan Rina (1998) berkaitan dengan dunia tumbuh-tumbuhan dalam Al-Qur'an turut membincangkan perkataan al-Kafur dalam Al-Qur'an. Walau pun begitu, perbincangan yang dilakukan adalah berkisarkan kepada ayat Al-Qur'an berkaitan dengan perkataan al-Kafur dan merujuk terus perkataan al-Kafur sebagai pokok kapur barus. Seperti pengkaji yang lain, dalam kajian ini juga, penulis merujuk terus perkataan al-Kafur sebagai pokok kapur barus tanpa melakukan perbincangan berkaitan dengan kepelbagaian maksud perkataan al-Kafur dalam bidang leksikografi Arab. Oleh itu, kajian yang dilakukan oleh penulis akan membincangkan perkataan al-Kafur yang terdapat dalam Al-Qur'an sama ada ia merujuk kepada maksud pokok kapur barus atau lain-lain maksud yang dinyatakan oleh ahli leksikon Arab, ahli tafsir dan juga penggunaan dalam kalangan masyarakat Arab.

METODOLOGI

Menurut Syed Arabi Idid (1992), metode yang sesuai digunakan dalam bidang sains sosial dan kemanusiaan ialah metode analisis wacana (*discourse analysis*). Kajian yang berkaitan dengan bahasa dan linguistik merupakan antara cabang disiplin ilmu dalam bidang sains sosial. Oleh itu, dalam proses menyiapkan kajian ini, metode utama yang digunakan ialah metode analisis wacana dengan menggunakan teknik analisis isi kandungan (*content analysis*

method). Analisis isi kandungan yang dilakukan melibatkan teks dalam bidang tafsir Al-Qur'an, leksikografi Arab, Ulum Hadith, syair Arab, sains pertanian dan sains perubatan.

Dalam bidang tafsir, analisis teks kandungan dilakukan terhadap tafsir dari jenis kandungan dan tafsir dari jenis bahasa. Contoh tafsir kandungan ialah Tafsir Al-Tabariy dan tafsir Ibn Kathir, manakala tafsir jenis bahasa pula ialah tafsir Tafsir al-Bahr al-Muhit dan tafsir Ibn 'Asyur. Melalui proses analisis teks kandungan dalam bidang tafsir, data menunjukkan perkataan al-Kafur merujuk kepada pelbagai maksud. Walaupun begitu, data yang diperolehi tidak menunjukkan secara jelas bahawa perkataan al-Kafur merujuk kepada maksud pokok kapur barus atau pokok oleander. Peringkat seterusnya, analisis teks kandungan akan dilakukan dalam bidang leksikografi Arab dengan merujuk leksikografi dari jenis *al-Ma'aniy*. Pada peringkat ini, data menunjukkan perkataan al-Kafur dalam bidang leksikon Arab merujuk kepada pelbagai maksud dan antaranya pokok kapur barus dan pokok oleander.

Seterusnya, data yang diperolehi dari kedua-dua bidang ini akan dirujuk kepada hadith Nabi S.A.W. Terdapat satu hadith yang menggunakan perkataan al-Kafur dalam bab berkaitan dengan mandian jenazah. Analisis kandungan teks hadith dilakukan untuk mendapatkan maksud al-Kafur seperti yang digambarkan dalam hadith Nabi S.A.W. Selepas data diperolehi dalam bidang Ulum Hadith, peringkat terakhir yang dilakukan adalah dengan melakukan penyelarasan maksud perkataan al-Kafur seperti yang digambarkan Al-Qur'an dengan maksud al-Kafur dalam bidang tafsir, leksikon Arab dan Ulum Hadith. Untuk tujuan ini, data sokongan yang diperolehi dari bidang syair Arab, sains pertanian dan sains perubatan akan digunakan. Analisis perbandingan dilakukan antara data yang diperolehi dari bidang tafsir, leksikon Arab dan Ulum Hadith dengan data dari bidang syair Arab, sains pertanian dan sains perubatan. Melalui analisis perbandingan, maksud perkataan al-Kafur yang difahami oleh masyarakat Arab diselaraskan dengan maksud al-Kafur yang digambarkan Al-Qur'an dan hadith Nabi S.A.W. Secara keseluruhan, gerak kerja yang digunakan untuk menyiapkan kajian ini melibatkan tiga peringkat iaitu peringkat penentuan subjek, peringkat pengumpulan data dan peringkat analisis data.

PERINGKAT PENENTUAN SUBJEK KAJIAN

Langkah pertama dalam kajian ini ialah menentukan tajuk atau subjek kajian, bidang kajian dan batasan kajian. Fokus kajian adalah merujuk kepada maksud dan penggunaan perkataan al-Kafur dalam Al-Qur'an. Terdapat kepelbagaian maksud perkataan al-Kafur dalam bahasa Arab. Maksud perkataan al-Kafur ini ditentukan dengan merujuk kepada konteks penggunaannya dalam sesuatu disiplin ilmu. Pada peringkat ini juga, teks-teks berkaitan dengan perbincangan perkataan al-Kafur ditentukan topik perbincangannya. Secara keseluruhannya, perbincangan berkenaan dengan perkataan al-Kafur ini akan melibatkan perbincangan teks dalam bidang filologi Arab, tafsir Al-Qur'an, leksikografi Arab, hadith Nabi S.A.W dan penggunaannya dalam kehidupan seharian masyarakat Arab.

PERINGKAT PENGUMPULAN DATA

Peringkat pengumpulan data dalam kajian ini menggunakan dua metode yang sering kali digunakan dalam kajian sains sosial seperti bidang bahasa. Metode tersebut ialah metode historis dan metode dokumentari. Metode historis merujuk kepada satu proses yang bertujuan untuk memastikan adanya pendapat yang tepat berkaitan dengan sesuatu keadaan dan fenomena dalam kajian ini. Metode ini digunakan untuk memperolehi dan meneliti data-data sejarah yang berkaitan dengan kajian ini. Data-data sejarah yang diperolehi dalam kajian ini adalah bersumberkan kajian lampau terhadap subjek kajian seperti buku-buku lama dan artikel ilmiah.

Metode dokumentari pula merujuk kepada teknik pengumpulan data yang berkaitan dengan subjek kajian dan masalah-masalah yang dihadapi sepanjang menyiapkan kajian ini. Pengumpulan data kajian ini merangkumi aspek penelitian terhadap dokumen-dokumen asas yang berkaitan dalam kajian contohnya data-data dari buku turath, termasuk syair dan prosa, buku tafsir dan buku hadith. Selain itu, dalam metode dokumentari juga, turut melibatkan analisis perbandingan data yang melibatkan data-data dalam bidang sains pertanian dan sains perubatan antara pokok kapur barus dan pokok oleander.

PERINGKAT ANALISIS DATA

Langkah pertama yang akan dilakukan ialah mengenal pasti keseluruhan ayat berkaitan dengan perkataan al-Kafur yang terdapat dalam Al-Qur'an. Cara yang digunakan ialah dengan membuat bacaan secara manual dari Al-Qur'an. Untuk tujuan pengesahan, rujukan dilakukan kepada *al-Mu'jam al-Mufahras li Alfaz al-Qur'an al-Karim* karangan Muhammad Fu'ad (1994) dan menggunakan perisian komputer *al-Mu'jam al-Mufahras li Alfaz al-Qur'an al-Karim* dari laman web <http://www.qurancomplex.org>. Melalui cara ini, data menunjukkan hanya sekali sahaja perkataan al-Kafur yang direkodkan dalam Al-Qur'an iaitu dalam surah al-Insan ayat ke-5. Dengan menggunakan kaedah ini, data yang diperlukan dapat diketahui secara mudah, cepat dan tepat. Cara ini juga sering kali diguna pakai oleh penyelidik-penyelidik lain khususnya kajian yang berkaitan dengan perkataan-perkataan yang terdapat dalam Al-Qur'an.

Setelah kedudukan ayat dan nama surah diperolehi, langkah seterusnya ialah merujuk kepada perisian Al-Qur'an dari sesawang internet <http://www.quranexplorer.com/quran> bagi tujuan perolehan teks Al-Qur'an dan terjemahan dalam bahasa Melayu. Penulis juga akan membuat pengesahan terjemahan teks Al-Qur'an secara manual dengan merujuk kepada Tafsir Bimbingan Ar-Rahman terbitan JAKIM.

Dalam menjalankan analisis teks data berkaitan dengan terjemahan dan tafsiran perkataan, teori Ibn Jawziy (2008) dalam tafsiran teks Al-Qur'an dan hadith dalam bahasa Arab digunakan. Melalui teori ini, data menunjukkan terdapat kepelbagaian makna yang digambarkan oleh ayat tumbuh-tumbuhan dalam Al-Qur'an. Kepelbagaian makna yang terdapat dalam ayat-ayat tumbuhan ini dilakukan dengan cara merujuk kepada pandangan ahli tafsir silam dan komtemporari yang merangkumi tafsir dalam bidang bahasa seperti *Tafsir al-Bahr al-Muhit* oleh Abu Hayyan (1993), tafsir dalam kandungan seperti Tafsir Al-Sa'adiy (2002).

Selain itu, teori makna perkataan oleh al-Farra' (1955) yang diselaraskan dengan teori analisis teks perkataan oleh Ibn Jinniy (2001) juga digunakan dalam melihat makna perkataan dalam Al-Qur'an yang melibatkan perbincangan dalam aspek bahasa. Untuk mendapat makna perkataan, rujukan dilakukan terhadap leksikon Arab. Terdapat dua jenis leksikon yang digunakan iaitu *Mu'jam al-faz* seperti lisan al-'Arab oleh Ibn Manzur (1996) dan *Mu'jam al-Ma'aniy* seperti kamus yang menghimpunkan jenis-jenis tumbuh-tumbuhan dalam sains pertanian oleh al-Turkumaniy (2000).

Setelah analisis dokumen yang melibatkan bidang tafsir dan leksikon Arab dilakukan, peringkat seterusnya ialah mencari keselarasan maksud dengan menggunakan data sokongan dari hadith. Rujukan dilakukan terhadap hadith sahih yang terdapat dalam kitab hadith sahih al-Bukhariy. Terdapat sepotong hadith yang membincangkan berkaitan dengan penggunaan al-Kafur dalam bab bilasan mandian jenazah. Hadith ini dijadikan rujukan bagi menerangkan maksud perkataan al-Kafur dalam Al-Qur'an. Walau bagaimanapun, di dalam hadith ini tidak menerangkan atau menyatakan secara khusus tentang maksud al-Kafur yang merujuk kepada maksud pokok kapur barus atau pokok oleander. Ini kerana, dalam kalangan masyarakat Arab, kedua-dua jenis pokok ini diguna pakai secara meluas dalam kehidupan mereka dan kedua-dua pokok ini dikenali sebagai pokok al-Kafur.

Data sokongan kedua yang digunakan untuk mencari keselarasan maksud al-Kafur dalam Al-Qur'an dan hadith ialah dengan merujuk perbincangan dalam bidang sains pertanian dan sains perubatan. Pada peringkat ini, analisis perbandingan dilakukan antara habitat dan kegunaan pokok kapur barus dan pokok oleander. Melalui analisis perbandingan yang dilakukan, data menunjukkan pokok kapur barus adalah maksud yang tepat atau hampir kepada maksud al-Kafur seperti yang digambarkan dalam Al-Qur'an dan hadith berbanding pokok oleander. Melalui peringkat ini, jelas menunjukkan bahawa data dalam bidang sains pertanian dan sains perubatan juga mempunyai wibawa untuk dijadikan sumber rujukan dalam memberi tafsiran terhadap perkataan-perkataan tertentu yang terdapat di dalam Al-Qur'an seperti perkataan al-Kafur.

PERBINCANGAN

Untuk tujuan mendapatkan data berkaitan dengan topik kajian, analisis perbincangan berkaitan dengan perkataan al-Kafur dalam kalangan ahli leksikon Arab, ahli tafsir, Ulum Hadith, habitat dan penggunaan pokok kapur barus dan habitat dan penggunaan pokok oleander dilakukan. Pada peringkat ini, data dianalisis dengan menggunakan kaedah analisis isi kandungan. Data yang diperolehi daripada analisis isi kandungan dalam bidang ini akan dilakukan perbandingan dengan data yang diperolehi dari analisis isi kandungan dalam bidang syair Arab, sains pertanian dan sains perubatan. Analisis perbandingan ini bertujuan untuk mendapatkan keselarasan maksud di samping untuk memperolehi maklumat tambahan bagi menyokong data yang sedia ada.

PERKATAAN AL-KAFUR DALAM KALANGAN LEKSIKON ARAB

Ibn Durayd (1987) menegaskan bahawa tidak diketahui perkataan *الكافور* itu sebenarnya berasal dari perkataan Arab. Ini kerana masyarakat Arab menyebutnya dengan lafaz *القفور* atau *القافور*. Perkataan *الكافور* menurut al-Azhariy (1976:10:202) adalah berasal dari perkataan *كفري* dan *كفراة*. Perkataan ini dibaca sebagai *هذه كفراة* atau *هَذَا كَفْرَى*. Perkataan *الكافور* termasuk dalam kata nama *Mamnu' Min al-Sarf* kerana ia merupakan *Isim Mu'annath Ma'rifat* (اسم مؤنث معرفة) yang hurufnya lebih daripada tiga huruf. Kata jama' perkataan *الكافور* ialah *كوافير* berbeza dengan kata jama' perkataan *الكافور* iaitu *كوافر*.

Perkataan *الكافور* bermaksud sarung kelopak yang menutupi anggur (*كَمِّ العنب*) sebelum mengeluarkan bunga dan buah. Bekas mayang kurma (*وعاء طلع النخل*) juga dikenali dengan nama *الكافور*. (Ibn Manzur (1996:12:122, Ibn Sidah 2003:7:5, Ibn Faris 2001:897). Menurut al-Laith, perkataan *الكافور* bermaksud sejenis tumbuhan yang berbunga putih seperti warna kristal. Ia merujuk kepada pokok kapur barus atau nama saintifiknya ialah *cinnamomum camphora*. Perkataan al-Kafur juga bermaksud mata air di syurga yang mengeluarkan bau yang harum. Selain itu perkataan al-Kafur juga bermaksud campuran serbuk yang berbau wangi yang merujuk kepada pokok oleander (*الدفلى*). Ibn Sidah (2003:7:6) pula menyatakan bahawa antara maksud lain perkataan *الكافور* ialah sejenis tumbuhan berbau harum yang juga merujuk kepada pokok oleander (*الدفلى*). Al-Kafur juga bermaksud putik bunga berwarna putih yang keluar dari mayang pokok.

Al-Faiyumiyy (1977:2:275) menyatakan bahawa perkataan *الكافور* bermaksud sarung kelopak kurma. Ini kerana kelopak tersebut menutupi apa yang berada di dalamnya. Menurut al-Fairuz Abadiy (1992:3:127), maksud perkataan *الكافور* ialah sejenis tumbuhan yang cantik, putik bunganya seperti kristal dan sarung kelopak serta bekas mayangnya adalah elok. Pokok ini terdapat di kawasan pergunungan di negara India dan Cina. Pokoknya yang besar menjadi tempat teduhan binatang. Batang kayunya berwarna putih dan lembut. Bahagian dalam pokok

ini dikenali dengan nama al-Kafur. Ia berwarna merah dan terdapat pelbagai jenis. Al-Kafur akan dipotong untuk dikeringkan dan akan dikisar. Warnanya akan bertukar menjadi warna putih setelah menjadi kering dan menjadi serbuk.

JADUAL 1. Maksud Perkataan al-Kafur Dalam Leksikon Arab

al-Kafur	Ahli Leksikon	Maksud
	- Ibn Manzur	- Sarung kelopak menutupi anggur (كَمِّ الْعِنَب) dan bekas mayang kurma (وَعَاءٌ طَلْعُ النَّخْلِ).
	- Ibn Sidah	
	- Ibn Faris	
	- Al-Laith	- Mata air di syurga.
	- Ibn Sidah	- Campuran serbuk berbau wangi.
	- Al-Faiyumi	- Pokok kapur barus.
		- Pokok oleander (الْدِفْلَى)/putik bunga berwarna putih dari mayang.
		- Sarung kelopak kurma.

Jadual 1 menunjukkan maksud perkataan al-Kafur dalam kalangan ahli leksikon Arab. Data menunjukkan kepelbagaian maksud perkataan al-Kafur termasuklah maksud yang merujuk kepada maksud pokok kapur barus dan pokok oleander. Kepelbagaian maksud yang terdapat dalam bidang leksikografi Arab ini memerlukan data dari bidang lain untuk mendapatkan maksud al-Kafur yang lebih jelas dan spesifik. Analisis isi kandungan seterusnya dilakukan terhadap teks al-Qur'an dalam bidang tafsir untuk mendapatkan data sokongan bagi menyokong data sedia ada.

PERKATAAN AL-KAFUR DALAM KALANGAN AHLI TAFSIR

Perkataan al-Kafur dalam Al-Qur'an disebut sekali sahaja menggambarkan tentang nikmat yang diperolehi oleh penghuni syurga. Firman Allah S.W.T dalam surah al-Insan ayat ke-5:

﴿إِنَّ الْأَبْرَارَ يَشْرَبُونَ مِنْ كَأْسٍ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا﴾

Maksudnya: “*Sesungguhnya orang-orang yang berbakti (dengan taat), akan meminum dari piala: Sejenis minuman yang bercampur dengan al-Kafur*”. (76:5-6)

Perkataan الكافور dalam ayat ini menurut al-Azhariy (1976:10:202) ialah mata air di syurga. Airnya dicampurkan dengan al-Kafur untuk menjadikannya harum. Abu Ishaq mengatakan bahawa ayat ini merujuk kepada konteks bahasa tentang sifat rasa air di syurga. Air minuman di syurga berperisa al-Kafur atau bercampur dengan al-Kafur. Sebagai penghuni syurga, mereka tidak akan mengalami sebarang kemudharatan, mereka juga tidak mandi dan berwangi-wangian kerana sifat ahli syurga dijadikan oleh Allah S.W.T dalam keadaan bersih, suci, segar dan wangi untuk selama-lamanya.

Al-Tabariy di dalam tafsirnya (2001:23:538) merujuk perkataan الكافور dalam ayat ini sebagai bau al-Kafur yang wangi dan harum. Bentuk ayat ini adalah dalam bentuk kiasan iaitu seperti al-Kafur (كالْكَافُورِ). Al-Sa'adiy (2002) menerangkan bahawa tafsiran ayat ini bermaksud penghuni syurga yang meminum sejenis minuman dari jenis arak yang rasanya lazat. Minuman ini dicampurkan dengan al-Kafur bagi menyejuk dan menghilangkan rasa mabuk di dalamnya. Sifat al-Kafur yang lazat dan dapat menghilangkan rasa mabuk di syurga menyerupai al-Kafur yang berada di dunia. Walaupun begitu, setiap kemudharatan yang terdapat pada al-Kafur di dunia ini akan dihilangkan oleh Allah S.W.T terhadap al-Kafur yang berada di dalam syurga.

Menurut Ibn Juzaiy (1995:2:401), perkataan الكافور dalam ayat ini sebagai kiasan kepada sifat al-Kafur yang berbau harum dan lazat. Ia bertujuan untuk menunjukkan tentang kelazatan arak di syurga. Seterusnya ia digambarkan dengan campuran al-Kafur. Seperti juga

apabila sesuatu makanan yang rasanya lazat, maka kata pujian tentang kelazatan makanan tersebut akan digambarkan dengan ungkapan “*ini adalah kasturi*” (هَذَا مِسْكٌ). Kasturi yang dimaksudkan dalam ungkapan ini tidak bermaksud kasturi yang sebenarnya, tetapi ia merujuk kepada sifat kelazatan kasturi yang sama dengan kelazatan makanan tersebut.

Abu Hayyan (1993:7:378) meriwayatkan dari Qatadat bahawa ayat ini bermaksud dicampur air minuman mereka dengan al-Kafur dan dimeterai dengan kasturi seperti dalam firman Allah S.W.T dalam surah al-Mutaffifin ayat 25 sehingga ayat 26 yang menggambarkan tentang keadaan penghuni syurga. Firman Allah S.W.T:

﴿يُسْقَوْنَ مِنْ رَحِيقٍ مَخْتُومٍ (25) خِتَامُهُ مِسْكٌ وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ﴾

Maksudnya: “*Mereka diberi minum dari arak yang termeterai bekasnya, (25) Meterainya ialah kasturi; dan untuk itu hendaknya berlumba-lumba mereka yang ingin merebut kelebihan dan kesenangan*”. (83:25-26)

Menurut Ibn ‘Asyur (1984:29:380) ayat ini mengandungi elemen التَّشْبِيهِ الْبَلِيغِ. Ayat ini seolah-olah dalam bentuk وَزِدْ كَالْكَافُورِ وَرَائِحَةٌ طَيِّبٌ رَائِحَةٌ yang bermaksud bau wangi dan sejuknya seperti al-Kafur. Al-Maraghiy (1946:22:163) pula mengatakan unsur *al-Tasybih* dalam ayat ini ialah الْبُرُودَةُ وَالرَّائِحَةُ وَالطَّيِّبُ مِنَ الْبَيَاضِ وَطَيِّبُ الرَّائِحَةِ وَالْبُرُودَةُ yang bermaksud putih, wangi dan sejuknya seperti al-Kafur.

Ibn ‘Asyur (1984:29:380) menjelaskan bahawa ada pendapat yang mengatakan konteks penggunaan perkataan مِرْأَجٌ dalam ayat ini menunjukkan perbuatan yang hakiki dan tidak berunsur kiasan. Perbuatan mencampurkan arak dengan al-Kafur sudah menjadi satu amalan dalam kalangan masyarakat Arab terutamanya dari golongan bangsawan. Tujuan mereka mencampurkan arak dengan al-Kafur adalah bertujuan untuk mengharumkan, menyejukkan dan menambah kelazatan pada arak tersebut. Seperti al-Mu‘alaqat Amru’ al-Qais (2001:1:296):

كَأَنَّ مَكَائِيَّ الْجَوَاءِ غُدْبَةً * صُبِحْنَ سُلَافًا مِنْ رَحِيقٍ مُفْلَقِلٍ

Maksudnya: “*Seperti burung merbah tanah yang terbang di kawasan lembah selepas hujan (cuaca yang nyaman), yang mabuk (terhoyong-hayang) selepas meminum arak yang bercampur-campur di waktu pagi.*

Syarahnya: *Bunyi kicauan burung merbah tanah yang buruk seperti orang mabuk disebabkan meminum arak.*

Perkataan al-Kafur juga merujuk kepada nama anak sungai yang terdapat di syurga. Kata ini tidak termasuk dalam bahagian jenis-jenis *al-Mamnu’ min al-Sarf*. ‘AbdulLah membacanya dengan lafaz قَافُورًا dalam keadaan huruf *al-Qaf* menggantikan huruf *al-Khaf*. Keadaan seperti ini sebenarnya banyak berlaku dalam pertuturan Arab contohnya ungkapan فَحٌّ عَرَبِيٌّ كَحٌّ (Ibn Juzaiy,1995:2:401). Menurut Abu ‘Amru (1994), perkataan الْكَافُورُ dalam ayat ini dibaca secara berubah tanda barisnya kerana untuk menyamakan bacaan dalam bab *Ru’us al-Aa* (رُؤُوسُ الْآلِي).

Menurut Ibn Kathir (1999:8:287), sifat yang terdapat pada al-Kafur adalah sedia maklum, iaitu berbau harum dan menyejukkan, maka ia dicampur dalam minuman penghuni syurga. Ini adalah antara nikmat yang dikecapi oleh penghuni syurga. Ada pendapat yang mengatakan bahawa al-Kafur ialah nama sebuah mata air di syurga. Selain itu, ada juga pendapat yang mengatakan minuman tersebut baunya harum seperti haruman al-Kafur. Al-Hasan menyatakan bahawa sifat sejuk al-Kafur seperti yang terdapat pada halia, bukan

sekadar dapat menyejukkan air minuman, tetapi dalam waktu yang sama dapat menyejukkan suhu badan orang yang meminumnya.

Menurut al-Farra' (1955:2:215), maksud ayat ini ialah di syurga terdapat sebuah mata air yang dikenali dengan nama al-Kafur. Dikatakan juga berkemungkinan ayat ini bermaksud campuran air minuman ahli syurga seperti al-Kafur pada keharumannya (Ibn Jinniy, 2001). Perkataan (مِرْأَجُ) bermaksud bercampur, seperti dalam syair Hasan:

كَأَنَّ خَبِيئَةً مِنْ بَيْتِ رَأْسٍ * يَكُونُ مِرْأَجُهَا عَسَلٌ وَمَاءٌ

Maksudnya: "Seperti arak dari (بَيْتِ رَأْسٍ), yang dicampur dengannya madu dan air".

Menurut al-Syawkaniy (2004:5:460), 'Ikramat mentafsirkan perkataan (مِرْأَجُ) dalam ayat ini sebagai rasa al-Kafur (طَعْمُ الْكَافُورِ). Ada juga pendapat yang mengatakan bahawa ia tidak merujuk kepada rasa al-Kafur, tetapi sebaliknya merujuk kepada bau al-Kafur sahaja. Manakala pendapat yang lain pula mengatakan bahawa yang dimaksudkan dengan sifat al-Kafur dalam ayat ini ialah dari aspek warnanya yang putih, baunya yang harum dan rasanya yang sejuk.

Menurut Ibn 'Asyur (1984:29:380), perkataan al-Kafur bermaksud cairan minyak yang keluar daripada sejenis pokok yang menyerupai pokok oleander (الْأَيْدِي). Pokok ini hidup di negara Cina dan Jawa. Pokok ini boleh mencapai usia sehingga 200 tahun. Kayunya akan direbus untuk menghasilkan sejenis minyak yang dikenali dengan nama al-Kafur. Minyak ini sifatnya berat dan sekiranya dipejalkan ia akan menjadi ringan seperti buih. Kayu pokok ini pula sekiranya direndam dalam air ia akan mengalami proses penapaian dan akan menghasilkan arak yang memabukkan. al-Kafur ini berwarna putih dan mempunyai bau harum yang menyegarkan.

JADUAL 2. Maksud Perkataan al-Kafur Dalam Tafsir Kandungan dan Tafsir Bahasa

al-Kafur	Tafsir Kandungan	Tafsir Bahasa
Al-Quran	- Al-Tabariy (bau al-Kafur yang wangi dan harum) - Al-Sa'adiy (campuran dalam minuman) - Ibn Juzaiy al-Kalbiy (sifat al-Kafur berbau harum dan lazat) - Ibn Kathir (berbau harum dan menyejukkan) - Al-Syawkaniy (warna putih, bau harum dan rasa sejuk) - Ibn 'Asyur (pokok oleander/pokok kayu besar)	- Ibn Hayyan Al-Andalusiyy (campuran dalam minuman) - Al-Farra' (mata air di syurga) - Ibn 'Asyur (bau wangi dan sejuk air) - Al-Maraghiyy (al-Tasybih)

Jadual 2 menunjukkan perbandingan maksud perkataan al-Kafur dari tafsir jenis kandungan dan tafsir dari jenis bahasa. Melalui kedua-dua jenis tafsir ini, perkataan al-Kafur dirujuk dengan pelbagai makna yang berbeza. Hanya Ibn 'Asyur yang merujuk perkataan al-Kafur sebagai pokok oleander atau sejenis pokok kayu yang besar. Pokok kayu besar yang digambarkan oleh Ibn 'Asyur tidak dinyatakan secara jelas bahawa ia merupakan pokok kapur barus. Hanya ciri dan habitat pokok kayu tersebut sahaja yang dinyatakan. Keadaan ini menyebabkan keperluan untuk merujuk kepada bidang sains pertanian untuk menganalisis secara terperinci berkaitan dengan ciri-ciri pokok oleander dan juga pokok kapur barus. Selain itu, data tambahan juga boleh dirujuk dalam bidang hadith bagi tujuan menyokong data-data yang sedia ada.

PERKATAAN AL-KAFUR DALAM HADITH NABI S.A.W

Terdapat satu hadith daripada Umm ‘Atiyyat yang diriwayatkan oleh al-Bukhariy (1997:423:1195) dalam bab jenazah berkaitan dengan penggunaan perkataan al-Kafur yang merujuk kepada maksud kapur barus. Hadith tersebut:

عَنْ أُمِّ عَطِيَّةَ الْأَنْصَارِيَّةِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ دَخَلَ عَلَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ تُوَفِّيَتْ ابْنَتُهُ فَقَالَ اغْسِلْنَهَا ثَلَاثًا أَوْ خَمْسًا أَوْ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ إِنْ رَأَيْتَ ذَلِكَ بِمَاءٍ وَسِدْرٍ وَاجْعَلْنَ فِي الْأَخِرَةِ كَافُورًا أَوْ شَيْئًا مِنْ كَافُورٍ فَإِذَا فَرَعْتَنَ فَأَدِنِّي فَلَمَّا فَرَعْنَا آذَنَاهُ فَأَعْطَانَا حَقُّوهُ فَقَالَ أَشْعِرْنَهَا إِيَّاهُ تَغْنِي إِزَارَهُ.

Maksud: *Daripada Umm ‘Atiyyat al-Ansariyyat r.a berkata: Rasulullah S.A.W telah masuk ke tempat kami ketika kewafatan puteri baginda S.A.W dan baginda S.A.W bersabda: Mandikannya sebanyak tiga kali atau lima atau lebih banyaknya jika kamu merasakannya perlu. Mandikannya juga dengan air dan daun bidara. Jadikanlah basuhan yang terakhir dengan kapur barus atau sesuatu yang harum. Sekiranya sudah selesai, maka khabarkan kepada aku. Apabila kami selesai, kami memberitahu kepada baginda S.A.W lalu baginda menghulurkan kain baginda kepada kami sambil bersabda: Pakaikanlah kain ini kepadanya.*

HABITAT DAN PENGGUNAAN AL-KAFUR

Menurut Ibn al-Baitar (2001), pokok kapur barus berasal dari Fansurat Sri Lanka. Dikenali dengan nama Fansuriyyat bersempena dengan nama tempat asal pokok ini, iaitu di Fansurat. Pokok kapur barus juga banyak terdapat di kawasan pergunungan di Pantai Barat Sumatera, Cina, Jepun, Portugis, Australia dan India. Menurut Abu Hanifat (1974), pokok kapur barus tidak berasal dari negara Arab, sesetengah masyarakat Arab memanggilnya dengan nama (فَقُور-كَافُور), seperti dalam syair al-Rajiz al-Laith yang terdapat dalam Taj al-‘Urus (al-Zabidiy, 1965:12:3418):

"أَهْضَامِهَا وَالْمِسْكِ وَالْقُورِ"

Maksudnya: "Wangian ahdam, dan kasturi dan al-Qaffur".

Menurut Ibn al-Wardi (2002), pokok kapur barus berasal dari India, manakala menurut Salman Harun (1999), asal pokok kapur barus adalah dari Pantai Barat Sumatera. Ia merupakan pokok yang besar dan boleh berteduh di bawahnya lebih daripada 100 ekor kuda. Pokok ini dari spesies palma dan rasanya pahit. Batang kayunya ringan, lembut dan berwarna putih. Batang kayu tersebut akan menghasilkan serpihan atau cebisan al-Kafur yang berbentuk getah. Getah al-Kafur berada dalam bentuk pepejal pada suhu bilik. Getah al-Kafur ini mempunyai banyak khasiat seperti dapat mengembalikan deria rasa kepada orang sakit, menurunkan suhu panas kepala dan dapat menghilangkan nafsu syahwat.

Menurut al-Turkumaniy (2000), pokok kapur barus mempunyai pelbagai jenis, antaranya ialah al-Fansuriy (الْفَنْصُورِي), al-Ribahiy (الرِبَاهِي), al-Taraduf (التَارْدُف), al-Azad (الأَزَاد), al-Asfaral (الْأَسْفَرَل) dan al-Azraq (الأَزْرَق). Jenis (الكَافُور) yang terbaik ialah dari jenis al-Fansuriy (الْفَنْصُورِي). Kayu pokok kapur barus digunakan untuk menjinakkan harimau dan pokoknya tinggi. Batang kayu pokok ini berwarna putih, lembut dan ringan. Pokok kapur barus merupakan pokok dari jenis yang bergetah. Warna kayunya merah dan apabila digilap kayunya akan bertukar menjadi warna putih. Serpihan kayu kapur barus yang dipotong

sebesar biji kacang akan diproses dan akan mengeluarkan al-Kafur yang berwarna putih seperti kaca kristal yang lutsinar. Kapur barus ini digunakan sebagai wangi-wangian dalam produk minyak wangi seperti al-'Anbar (الْعَنْبَرُ), al-Zara'ir (الذَّرَائِرُ), dan kasturi (الْمِسْكُ). Sifatnya kering dan sejuk dapat mengubati penyakit demam biliari (penyakit hati yang kronik) manakala sifatnya yang dapat menarik dan menghilangkan busuk seperti unsur yang terdapat dalam molekul magnetik menjadikannya digunakan secara meluas dalam tamadun kuno Mesir untuk mengawet mayat (Abu Hanifat,1974).

Sekiranya wangiannya diminum dengan air biasa atau dengan air mawar atau dengan air cendana, ia akan dapat menambahkan deria rasa pada tubuh. Manakala sekiranya ia disapu pada tubuh, ia akan melemahkan syahwat untuk bersetubuh. Amalan meminum dua titis air kapur barus setiap hari yang dicampur dengan air salad akan dapat mengurangkan kepanasan otak dan menghilangkan sakit kepala semasa tidur. Sekiranya ia dicampur dengan kurma hijau atau daun ketumbar dan dititiskan ke dalam hidung, ia akan dapat mengatasi masalah hidung berdarah. Amalan meminum air campuran kapur barus juga dapat menyejukkan pundi kencing, buah pinggang, kelenjar prostat lelaki dan memekatkan sperma. Sekiranya dititiskan dengan minyak mawar atau cuka dan disapu di dahi, ia akan menghilangkan panas kepala terutamanya untuk wanita (al-Zahabiy,1990).

Amalan meminum air kapur barus dapat menghilangkan penyakit cirit birit. Menurut al-Raziy (1986), sekiranya kapur barus ini diletakkan dalam makanan, maka makanan tersebut tidak akan dihindangi oleh lalat. Kapur barus sekarang ini digunakan secara meluas dalam industri minyak turpentine, vitamin tambahan untuk penyakit alzheimer, industri minyak wangi dan ubat-ubatan. Kandungan minyak kapur barus juga dapat merawat penyakit radang sendi (rheumatoid).

HABITAT DAN PENGGUNAAN OLEANDER

Pokok oleander adalah dalam kumpulan pokok renik yang berasid. Pokok ini berasal dari India. Pokok ini dari spesies yang berdaun rimbun dan menjadikannya ditanam sebagai pokok hiasan kerana daunnya yang rimbun dan mengeluarkan bunga yang berbau harum. Terdapat tiga jenis pokok oleander, satu jenis pokok oleander sungai dan dua jenis dari oleander bukit. Jenis oleander sungai banyak tumbuh di habitat yang berair dan lembah. Daunnya kecil dan berasid, manakala putik bunganya berwarna kemerah-merahan dan bunga yang matang berwarna merah keputihan serta berbau harum. Batang pokok ini dari jenis berkayu dan mempunyai banyak ranting seperti batang pokok epal (al-Turkumaniy, 2000).

Pokok oleander bukit pula mempunyai dua jenis. Jenis yang berbatang besar yang mempunyai bunga berwarna putih dan jenis berbatang kecil yang mempunyai bunga berwarna kuning kehijauan. Semua jenis pokok oleander bersifat kering dan berasid. Batangnya mengeluarkan getah putih yang beracun. Dalam kalangan masyarakat tempatan di India, getah dari pokok oleander ini dijadikan sebagai racun untuk memburu binatang. Selain itu juga, bunga dari pokok oleander ini juga beracun dan boleh membunuh manusia dan binatang. Disebabkan getah dan bunga dari pokok ini yang beracun, maka kegunaannya hanya terhad sebagai pokok hiasan atau batangnya dijadikan sebagai kayu api. Selain itu, dalam kalangan masyarakat India, getah dan daun dari pokok oleander ini diproses dan digunakan untuk tujuan sebagai agen pembunuh unggas seperti nyamuk, semut, lalat dan sebagainya (Diyab, 2001).

DAPATAN KAJIAN

Dapatan kajian diperolehi pada peringkat awal melalui teks yang dianalisis melalui analisis isi kandungan dalam bidang tafsir Al-Qur'an, leksikografi Arab, Ulum Hadith, syair Arab,

sains pertanian dan sains perubatan. Pada peringkat kedua, analisis perbandingan pula dilakukan antara data-data yang diperolehi dari tafsir2 Al-Qur'an, leksikografi Arab dan Ulum Hadith dengan data dari syair Arab, sains pertanian dan sains perubatan. Analisis perbandingan antara maksud yang diberikan oleh ahli leksikon Arab dan ahli tafsir dapat memberi rumusan berkaitan dengan maksud perkataan al-Kafur seperti yang digambarkan oleh Al-Qur'an. Analisis perbandingan seperti berikut:

JADUAL 3. Analisis Perbandingan Maksud Perkataan al-Kafur

al-Kafur	Al-Kafur (Leksikon Arab)	Al-Kafur (Ahli Tafsir)
	- Sarung kelopak yang menutupi anggur	- Mata air di syurga
	- Bekas mayang kurma	- Sifat rasa air di syurga
	- Kapur barus (cinnamomum camphora)	- Pokok oleander (الْدِفْلِي)
	- Mata air di syurga	- Bau wangi dan harum (kiasan)
	- Campuran serbuk yang berbau wangi	- Nama anak sungai di syurga
	- Pokok oleander (الْدِفْلِي)	
	- Putik bunga berwarna putih	
	- Sarung kelopak kurma	

Berdasarkan Jadual 3, data menunjukkan terdapat kepelbagaian maksud al-Kafur dalam Al-Qur'an yang digambarkan oleh leksikon Arab dan juga ahli tafsir. Sumber seterusnya yang dirujuk untuk mendapatkan penjelasan yang tepat terhadap maksud yang digambarkan dalam Al-Qur'an ialah hadith. Terdapat satu hadith berkaitan dengan penggunaan al-Kafur. Hadith di sini berperanan sebagai sumber yang memberi penjelasan terhadap ayat-ayat Al-Qur'an.

Hadith yang diriwayatkan oleh Umm 'Atiyyat berkaitan dengan penggunaan kapur barus dalam bilasan mandian terakhir secara tidak langsung telah memberi isyarat bahawa al-Kafur yang dimaksudkan dalam Al-Qur'an ialah sejenis tumbuh-tumbuhan. Pada peringkat ini, maksud-maksud lain yang merujuk kepada makna perkataan al-Kafur tidak akan di analisis. Ini juga sesuai dengan penggunaan perkataan al-Kafur dalam masyarakat Arab yang merujuknya sebagai sejenis tumbuh-tumbuhan. Walaupun begitu, sekiranya diteliti terhadap maksud tumbuh-tumbuhan yang diberikan oleh leksikon Arab dan juga ahli tafsir, ia merujuk kepada dua jenis tumbuh-tumbuhan iaitu pokok kapur barus dan pokok oleander.

Walaupun setelah merujuk kepada hadith Nabi S.A.W, maksud yang tepat atau yang hampir berkaitan dengan perkataan al-Kafur seperti yang terdapat dalam Al-Qur'an masih tidak dapat diperolehi. Ini disebabkan kerana al-Kafur yang dimaksudkan oleh hadith Nabi S.A.W tidak menyatakan sama ada ia merujuk kepada pokok kapur barus atau pokok oleander, tetapi ia merujuk kepada jenis tumbuh-tumbuhan yang berbau wangi. Kedua-dua tumbuhan ini disebut dalam memberi tafsiran maksud oleh leksikon Arab dan juga ahli tafsir. Selain itu, kedua-dua jenis pokok ini banyak hidup di negara Arab dan digunakan secara meluas. Pokok kapur barus dikenali sebagai al-Kafur dalam kalangan masyarakat Arab kerana ia menghasilkan getah berwarna putih yang berbau harum, manakala pokok oleander pula dikenali dengan pokok al-Kafur kerana ia menghasilkan bunga yang cantik dan berbau harum. Oleh yang demikian, untuk mencari keselarasan maksud perkataan al-Kafur seperti yang digambarkan dalam Al-Qur'an dan juga hadith, analisis data dilakukan dalam aspek sains pertanian dan sains perubatan. Analisis perbandingan aspek habitat dan penggunaan pokok kapur barus dan pokok oleander dilakukan seperti berikut:

JADUAL 4. Analisis Perbandingan Habitat dan Penggunaan Pokok Kapur Barus dan Oleander

Ciri-ciri	Kapur Barus	Oleander
Sifat saintifik	-Spesies palma yang mempunyai rasa pahit. Batang kayunya ringan, lembut dan berwarna putih.	-Pokok renik yang berasid.
Jenis getah	-Getahnya mempunyai banyak khasiat dan digunakan sebagai ubatan herba.	-Getah yang beracun.
Jenis	-Terdapat pelbagai jenis yang ditanam di seluruh pelusuk dunia. Antara jenis kafur barus yang masyhur ialah jenis dari Sri Lanka dan jenis kapur barus dari Sumatera.	-1 jenis dari spesies sungai dan 2 dari spesies bukit.
Habitat	-Kawasan tinggi seperti kawasan pergunungan.	-Kawasan lembah/berair dan juga kawasan bukit.
Kegunaan	-Pelbagai kegunaan dalam bidang perubatan. -Campuran dalam minuman. -Industri minyak turpentine -Bahan pengawet mayat.	-Pokok hiasan, getahnya dijadikan racun untuk memburu/agen pembunuh serangga/bahan bakar.

Berdasarkan Jadual 4, data menunjukkan kedua-dua pokok ini tidak berasal dari negara Arab. Walau pun begitu, kedua-dua pokok ini telah digunakan secara meluas dalam kalangan masyarakat Arab. Merujuk kepada sifat saintifik kedua-dua pokok ini, pokok kapur barus adalah dalam spesies pokok palma yang tidak beracun manakala pokok oleander pula adalah dari spesies tumbuhan renik yang beracun. Sifat saintifik kedua-dua jenis tumbuhan ini mempengaruhi aspek penggunaannya. Pokok kapur barus yang tidak beracun digunakan secara meluas dalam kalangan masyarakat Arab sama ada dalam bidang perubatan, bidang makanan dan bidang industri pembuatan. Manakala pokok oleander yang berasid dan beracun, penggunaannya lebih terhad sebagai pokok hiasan, bahan bakar dan juga agen pembunuh beracun binatang.

Melihat kepada habitat dan kegunaan pokok kapur barus, ciri-ciri yang ditunjukkan lebih cenderung kepada maksud al-Kafur seperti yang digambarkan dalam Al-Qur'an berbanding pokok oleander. Selain itu, dalam ungkapan syair Arab klasik al-Kafur digunakan secara meluas sebagai bahan campuran dalam arak yang bertujuan untuk menambahkan kelazatan, kesedapan dan menghilangkan rasa mabuk serta dapat memberi aroma yang menarik. Secara tidak langsung, ia merujuk kepada kapur barus yang tidak beracun berbanding pokok oleander yang beracun. Pendapat yang mengatakan bahawa al-Kafur merupakan suatu bahan yang dapat menyejukkan dan mengharumkan minuman dapat digambarkan sebagai ais yang berada di dunia ini. Keadaan seseorang yang berada dalam keadaan cuaca panas terik dan dahaga, maka dihidangkan dengan minuman sejuk, ia merupakan satu nikmat. Tetapi kelebihan al-Kafur yang berada di syurga berbanding ais dunia, ia tidak sekadar menyejukkan minuman, tetapi dalam waktu yang sama ia dapat menyejukkan suhu badan orang yang meminumnya di samping dapat mengharum dan melazatkan minuman tersebut. (Ibn 'Asyur, 1984:29:380)

Menurut al-Zahabiy (1990), air kapur barus digunakan dalam bilasan terakhir untuk memandikan jenazah. Sifat kapur barus yang dapat menarik dan menghilangkan bau busuk seperti sifat magnet yang menarik serbuk besi menjadikannya alasan untuk digunakan dalam bilasan mandian jenazah. Selain itu, air kapur barus juga dapat mengelakkan mayat daripada dihinggapi oleh lalat dan menjadikan mayat itu tahan lama dan tidak mudah reput. Jenis kapur barus yang dimaksudkan dalam hadith Nabi S.A.W untuk memandikan jenazah adalah

dari jenis nama saintifiknya *cinnamomum camphora*. Jenis ini berbeza dengan jenis kapur barus di negara Mesir dan jenis al-Kina (الْكَيْنَا) di negara Yaman dan negara Teluk. Nama saintifik jenis ini ialah *eucalyptus* dari spesies *myrtaceae* yang merupakan tumbuhan asal negara Australia. (Abu Hanifat, 1974)

KESIMPULAN

Terdapat pelbagai maksud berkaitan dengan perkataan al-Kafur dalam Al-Qur'an. Secara umumnya, maksud ini dikategorikan kepada tiga kumpulan. Kumpulan pertama merujuk perkataan al-Kafur sebagai sejenis tumbuh-tumbuhan atau bahagian tertentu yang terdapat pada tumbuh-tumbuhan. Kumpulan kedua pula merujuk perkataan al-Kafur sebagai kata sifat bagi tumbuh-tumbuhan bagi menerangkan keadaannya. Manakala yang ketiga merujuk perkataan al-Kafur sebagai anak sungai atau mata air yang terdapat di dalam syurga.

Sekiranya dirujuk dari aspek leksikografi Arab, ahli leksikon Arab merujuk maksud perkataan al-Kafur kepada sembilan maksud dan antaranya merujuk kepada maksud pokok kapur barus atau nama saintifiknya *cinnamomum camphora*. Dalam bidang tafsir pula, tafsiran perkataan al-Kafur merujuk maksud dan antaranya ialah pokok oleander.

Selain itu, terdapat satu hadith dari Nabi S.A.W yang menggunakan perkataan al-Kafur yang merujuk kepada maksud kapur barus. Hadith ini berkaitan dengan bab memandikan jenazah. Penggunaan al-Kafur dalam hadith ini merupakan fakta yang digunakan untuk mentafsir maksud perkataan al-Kafur yang terdapat dalam Al-Qur'an. Cumanya kapur barus yang digunakan adalah untuk tujuan bahan campuran mandian jenazah, tidak kepada maksud bahan campuran minuman atau minuman seperti yang digambarkan dalam Al-Qur'an.

Untuk menguatkan hujah yang merujuk perkataan al-Kafur sebagai kapur barus, aspek perbincangan berkaitan dengan habitat dan penggunaan pokok kapur barus dalam kalangan masyarakat Arab dilakukan. Penggunaan al-Kafur yang merujuk kepada maksud kapur barus sebagai bahan campuran dalam minuman arak masyarakat Arab menggambarkan persamaan yang terdapat pada ciri-ciri kapur barus dan juga al-Kafur dalam Al-Qur'an.

Perlu dijelaskan, kepelbagaian tafsiran perkataan al-Kafur dalam kalangan ahli leksikon Arab dan juga ahli tafsir tidak menggambarkan kecacatan bahasa yang terdapat dalam Al-Qur'an, sebaliknya ia merupakan satu medium yang boleh digunakan untuk menggalakkan penerokaan bidang ilmu yang luas dalam kalangan pembaca Al-Qur'an. Setiap tafsiran terhadap perkataan al-Kafur dalam kalangan sarjana silam diterima pakai dalam memberi penjelasan terhadap maksud al-Kafur yang terdapat dalam Al-Qur'an.

PENGHARGAAN

Setinggi-tinggi ucapan penghargaan kepada Fakulti Bahasa & Linguistik, Universiti Malaya Kuala Lumpur kerana memberi peluang untuk membuat kajian berkaitan dengan tajuk ini. Ucapan penghargaan juga kepada editor ILEC2017 USIM atas bimbingan sehingga artikel ini dapat diterbitkan.

RUJUKAN

- Abdul Qader Khaleel, Norsimah Mat Awal, Intan Safinaz Zainudin & Ashinida Aladdin. (2017). Meanings of Near-Synonyms and Their Translation Issue in The Holy Qur'an. *Gema Online® Journal of Languages Studies*. Vol. 17(4), 258-273.
- Anwar 'Alyan Abu Suwailim. (2001). *Diwan Amru' al-Qais wa Mulhaqatih bi Syarah Abi Sa'id al-Sukkriy*. Emiriah Arab Bersatu: Markaz Zayid li al-Turath wa al-Tarikh.

- Abu 'Amru al-Daniy. (1994). *Al-Bayan fi 'Addiy Ai Al-Qur'an*. Kuwait: Markaz al-Makhtutat wa al-Turath wa al-Watha'iq.
- Abu Hanifat Ahmad bin Dawwud al-Daynuriy. (1974). *Kitab al-Nabat*. Beirut, Lubnan: Dar al-Qalam.
- Abu Hayyan Athir al-Din al-Andalusiy, Muhammad bin Yusuf bin 'Aliy bin Yusuf. (1993). *Tafsir al-Bahr al-Muhit*. Beirut, Lubnan: Dar al-Kutub al-'Ilmiyyat.
- Al-Azhariy, Abu Mansur Muhammad bin Ahmad. (1976). *Tahzib al-Lughat*. Kaherah, Mesir: Dar al-Misriyyat Lita'lif wa al-Tarjumat.
- Al-'Asqalaniy, Ahmad bin 'Aliy bin Hajar. (1997). *Fath al-Bari Syarh Sahih al-Bukhariy*. Amman, Jordan: Maktabat al-Risalat al-Hadithat.
- Al-Fairuzabadiy, Majjad al-Din Muhammad bin Ya'aqub. (2005). *Al-Qamus al-Muhit*. Beirut, Lubnan: Dar 'Ihya' al-Turath al-'Arabiyy.
- Al-Faiyumiy, Ahmad bin Muhammad bin 'Aliy. (1977). *Al-Misbah al-Munir fi Gharib al-Syarh al-Kabir LilRafa'iy*. Kaherah, Mesir: Dar al-Ma'arif.
- Al-Farra', Abu Zakariya. (1955). *Ma'aniy al-Qur'an*. t.p. Dar al-Surur.
- Al-Ghasaniy al-Turkumaniy. (2000). *Al-Mu'tamid fi al-'Adawiyat al-Mufradat*. Beirut, Lubnan: Dar al-Kitab al-'Ilmiyyat.
- Al-Maraghiy, Ahmad Mustafa. (1946). *Tafsir al-Maraghiy*. Kaherah, Mesir: Maktabat Mustafa al-Baniy.
- Al-Raziyy, Muhammad bin Abu Bakar 'Abd al-Qadir. (1986). *Mukhtar al-Sihhah*. Beirut, Lubnan: Maktabat Lubnan.
- Al-Sa'adiy, 'Abd al-Rahman Nasir. (2002). *Taisir al-Karim al-Rahman fi Tafsir Kalam al-Mannan*. Riyad, Arab Saudi: Maktabat al-'Abikan.
- Al-Syawkaniy, Muhammad bin 'Aliy. (2004). *Fath al-Qadir al-Jami' baina Fanniy al-Riwayat wa al-Dirayat min 'Ilm al-Tafsir*. t.tp.t.p.
- Al-Tabariy, Abu Ja'far Muhammad al-Jarir. (2001). *Jami' al-Bayan 'An Ta'wil Ai al-Qur'an*. Kaherah, Mesir: Dar al-Hajir.
- Al-Zabidiy, Muhammad Murtada. (1965). *Taj al-'Arus min Jawahir al-Qamus*. Kuwait: Matba'at Hukumat al-Kuwait.
- Al-Zahabiy, Abu 'Abdullah Muhammad bin Ahmad. (1990). *Al-Tibb al-Nabawiy*. Beirut, Lubnan: Dar 'Ihya' al-'Ulum.
- 'Abd al-Mun'im Fahim al-Hadiy & Rina Muhsin Barkat (1998). *'Alim al-Nabat fi Al-Qur'an Al-Karim*. Universiti al-Zaqaziq, Mesir.
- 'Abd al-Qadir bin 'Umar al-Baghdadiy. (1997). *Khazanat al-'Adab wa Labb al-Lubab Lisan al-'Arab*. Kaherah, Mesir: Maktabat al-Khanjiy.
- Ibn al-Baitar. (2001). *Al-Jami' al-Mufradat al-'Adawiyat*. Beirut, Lubnan: Dar al-Kutub al-'Ilmiyyat.
- Ibn 'Asyur, Muhammad Tahir. (1984). *Al-Tahrir wa al-Tanwir*. Tunisia. Dar Tunisiyyat li Nasyar.
- Ibn Faris, Abu Husain Ahmad Zakaria. (2001). *Mu'jam Maqayyis al-Lughat*. Beirut, Lubnan: Dar 'Ihya' al-Turath al-'Arabiyy.
- Ibn Durayd, Abu Bakar Muhammad bin al-Hassan. (1987). *Jamrat al-Lughat*. Beirut, Lubnan: Dar al-'Ilm LilMalayyin.
- Ibn Jinniy, Abu al-Fath 'Uthman. (2001). 'Abd al-Hamid al-Handawiy. *Al-Khasa'is*. Beirut, Lubnan: Dar al-Kutub al-'Ilmiyyat.
- Ibn Juzaiy al-Kalbiy, Abu al-Qasim Muhammad. (1995). *Al-Tashil li 'Ulum al-Tanzil*. Beirut, Lubnan: Dar al-Kutub 'Ilmiyyat.
- Ibn Kathir, Abu al-Fida' Isma'il al-Quraisiy. (1999). *Tafsir Al-Qur'an al-'Azim*. Beirut, Lubnan: Maktabat al-'Asriyyat.

- Ibn Manzur, Muhammad bin Mukram. (1996). *Lisan al-‘Arab*. Beirut, Lubnan: Dar I’hya’ al-Turath al-‘Arabiyy.
- Ibn Qayyum al-Jawziy, Muhammad bin Abu Bakar. (2008). *Al-Tabyan fi Aqsam al-Qur’an*. Kaherah, Mesir: Al-Maktabat al-Mutanabbiyy.
- Ibn Sidah, Abu Hussin ‘Aliy bin Isma’il. (2003). *Al-Muhkam wa al-Muhit al-‘A‘zam fi al-Lughat*. Kaherah, Mesir: Ma‘had al-Makhtutat al-‘Arabiyyat.
- Ibn al-Wardiyy. (2002). *Manafi‘ al-Nabat wa al-Thimar wa al-Buqul wa al-Fawakih wa al-Khadarawat wa al-Rayahin*. Dimasq, Syiria: Dar al-Kutub al-‘Arabiyy.
- Mahyudin Ritonga. (2015). Afkaruna: Indonesian Interdisciplinary Journal of Islamic Studies. *Pandangan Para Ahli Bahasa Arab Tentang Bahasa Serapan dalam Al-Qur’an*. Vol. 11(1),1-27.
- Muhammad Fu‘ad ‘Abd al-Baqiy. (1994). *Al-Mu‘jam al-Mufahras li Alfaz al-Qur’an al-Karim*. Beirut, Lubnan: Dar al-Fikir.
- Salman Harun. (1999). *Mutiara al-Qur’an, Aktuliasasi Pesan Al-Qur’an dalam Kehidupan*. Jakarta: Kaldera.
- Sibawayh, ‘Amr bin ‘Uthman Qanbar. (1992). *Al-Kitab*. Kaherah, Mesir: Maktabat al-Khanjyy.
- Syed Arabi Idid. (1992). *Kaedah Penyelidikan Komunikasi dan Sains Sosial*. Kuala Lumpur: Dewan Bahasa dan Pustaka.
- <http://www.qurancomplex.org>
<http://www.quranexplorer.com/quran>

PENULIS

Saipolbarin bin Ramli (PhD UM; M.A UM; Dip.Ed MPI; B.A University aL Al-Bayt Jordan) ialah pensyarah kanan di Universiti Pendidikan Sultan Idris (UPSI). Bidang kepakaran beliau ialah analisis teks Al-Qur’an yang melibatkan ayat tumbuh-tumbuhan dalam Al-Qur’an, gaya Bahasa doa dalam Al-Qur’an dan isu-isu berkaitan dengan bidang pendidikan bahasa Arab.

Nazri bin Atoh (PhD UKM; M.Hsc UKM; B.Hsc UIAM) adalah pensyarah kanan di Universiti Pendidikan Sultan Idris (UPSI). Bidang kepakaran adalah Kritikan Sastera Arab dan sastera perbandingan antara Arab-Melayu. Beliau juga bergiat aktif dalam persatuan debat bahasa Arab UPSI.

Zarima Mohd Zakaria (PhD UKM; MAASL UIAM; B.A University of Yarmouk Jordan) adalah pensyarah kanan di Universiti Pendidikan Sultan Idris (UPSI). Bidang kepakaran adalah dalam pendidikan bahasa Arab (fonetik).

Hairullfazli Mohammad Som (M.S UM; B.S University aL Al-Bayt Jordan; Dip Tahfiz wal Qiraat Darul Quran JAKIM) adalah pensyarah di Kolej Universiti Islam Antarabangsa Selangor (KUIS). Bidang kepakaran berkaitan dengan teks al-Qur’an dan Qiraat.

Mohd Zaki Abd Rahman (PhD UM; M.A University al Azhar Cairo; Dip.Ed Ain Shams Cairo; B.A University al-Azhar Cairo) adalah pensyarah kanan di Universiti Malaya Kuala Lumpur. Bidang kepakaran dalam bidang Dialek Arab Dan Qira'at al-Qur'an, leksikografi dan leksikologi Arab, balaghah Arab, fonetik dan fonologi bahasa Arab.